Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2024-2029

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

P10_TA(2026)0065

Πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα – έκθεση 2022-2024

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2026 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα – έκθεση που καλύπτει τα έτη 2022-2024 (2025/2137(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), και ιδίως τα άρθρα 1, 9, 10, 11 και 16,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και ιδίως το άρθρο 15,

– έχοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»), και ιδίως τα άρθρα 41 και 42,

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής[1],

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα[2],

– έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 30 Απριλίου 2008, για την πρόσβαση του κοινού στα

---

1 ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj.

2 ΕΕ L 264 της 25.9.2006, σ. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1367/oj.

έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2008)0229),

– έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 21 Μαρτίου 2011, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2011)0137),

– έχοντας υπόψη τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση της 15ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής[3],

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 2025, με τίτλο «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2025» (COM(2025)0045) και τα παραρτήματά της, καθώς και την πρόθεση που εκφράζεται σε αυτήν να αποσυρθούν οι προτάσεις COM(2011)0137 και COM(2008)0229 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής,

– έχοντας υπόψη την απόφαση (ΕΕ) 2024/3080 της Επιτροπής, της 4ης Δεκεμβρίου 2024, για τη θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής και την τροποποίηση της απόφασης C(2000) 3614[4],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ακεραιότητα στα θεσμικά όργανα της ΕΕ[5],

– έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης[6],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Φεβρουαρίου 2021 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα[7],

---

3 ΕΕ C 168 E της 14.6.2013, σ. 159.
4 ΕΕ L, 2024/3080, 5.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3080/oj.
5 ΕΕ C 337 της 20.9.2018, σ. 120.
6 ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.
7 ΕΕ C 465 της 17.11.2021, σ. 54.

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Ιουλίου 2023 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα — ετήσια έκθεση για τα έτη 2019-2021[8],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Μαρτίου 2024 σχετικά με τον χρόνο που χρειάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εξέταση των αιτήσεων που αφορούν την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα[9],

– έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ),

– έχοντας υπόψη τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2024 στις υποθέσεις T-689/21, Auken κ.λπ. κατά Επιτροπής, και T-761/21, Courtois κ.λπ. κατά Επιτροπής[10],

– έχοντας υπόψη την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 2025 στην υπόθεση T-36/23, Stevi και The New York Times κατά Επιτροπής[11],

– έχοντας υπόψη τις εκθέσεις και τις αποφάσεις της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας, και ιδίως την ειδική έκθεση OI/2/2022/OAM[12] και τις αποφάσεις στις υποθέσεις 1316/2021/MIG[13]και 1499/2021/SF[14],

---

8 ΕΕ C, C/2024/4014, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4014/oj.

9 ΕΕ C, C/2024/6560, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6560/oj.

10 Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2024, Auken κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-689/21, ECLI:EU:T:2024:476, και Courtois κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-761/21, ECLI:EU:T:2024:477.

11 Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 2025, Stevi και The New York Times κατά Επιτροπής, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483.

12 Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια, «Ειδική έκθεση της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας στη στρατηγική της έρευνα σχετικά με τον χρόνο που χρειάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον χειρισμό αιτήσεων πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα (OI/2/2022/OAM)», 21 Σεπτεμβρίου 2023.

13 Απόφαση της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας της 12ης Ιουλίου 2022 σχετικά με την άρνηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να χορηγήσει δημόσια πρόσβαση σε γραπτά μηνύματα που ανταλλάχθηκαν μεταξύ της Προέδρου της Επιτροπής και του διευθύνοντος συμβούλου φαρμακευτικής εταιρείας, τα οποία αφορούσαν την αγορά εμβολίου κατά της νόσου COVID-19 (υπόθεση 1316/2021/MIG).

14 Απόφαση της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας της 27ης Ιουνίου 2022 σχετικά με την άρνηση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παράσχει πλήρη πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα που αφορούν τις διαπραγματεύσεις για το σχέδιο της «πράξης για τις ψηφιακές αγορές», (1499/2021/SF).

– έχοντας υπόψη το άρθρο 122 παράγραφος 7 και το άρθρο 149 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 55 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A10-0011/2026),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Συνθήκες της ΕΕ εγγυώνται σε κάθε πολίτη το δικαίωμα στη δημοκρατική συμμετοχή και τη διαφανή λήψη αποφάσεων, απαιτώντας από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ να παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε έγγραφα· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό το θεμελιώδες δικαίωμα της πρόσβασης σε έγγραφα, το οποίο προστατεύεται από τις Συνθήκες και τον Χάρτη, επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο από τους πολίτες[15] και, συνεπώς, πρέπει να ασκείται προορατικά·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΔΕΕ έχει επιβεβαιώσει ότι η πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα αποτελεί ουσιαστικό μέρος της συμμετοχικής δημοκρατίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει αποφανθεί ότι ο δημόσιος έλεγχος των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται σε νομοθετικές δραστηριότητες αποτελεί προϋπόθεση για την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας και την άσκηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΔΕΕ έχει επίσης τονίσει ότι η διαφάνεια είναι εγγενής στη νομοθετική διαδικασία και ότι οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 αναγνωρίζει πόσο σημαντικό είναι να παρέχεται ακόμη ευρύτερη πρόσβαση σε έγγραφα όταν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ενεργούν υπό τη νομοθετική τους ιδιότητα και υπογραμμίζει την ιδιαίτερη ανάγκη να διασφαλιστεί η άμεση πρόσβαση σε νομοθετικά έγγραφα·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολίτες δικαίως αναμένουν διαφάνεια, αποτελεσματικότητα και λογοδοσία από τις δημόσιες αρχές, και ότι τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις εν λόγω προσδοκίες με σαφή και κατανοητό τρόπο· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ανοικτός χαρακτήρας και η χρηστή διακυβέρνηση στη λειτουργία της ΕΕ και στη διαδικασία λήψης αποφάσεών της είναι καίριας σημασίας για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην ΕΕ και για την εξασφάλιση μεγαλύτερης νομιμότητας, αποτελεσματικότητας και λογοδοσίας της διοίκησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρχές του ανοικτού χαρακτήρα και της διαφάνειας θα πρέπει να διέπουν όχι μόνο τη διαδικασία λήψης

---

15 Άρθρο 10 παράγραφος 3 ΣΕΕ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 13 του προοιμίου καθώς και του άρθρου 1 δεύτερη παράγραφος, του άρθρου 9 της ίδιας συνθήκης, και του άρθρου 15 ΣΛΕΕ.

αποφάσεων αλλά και τον τρόπο με τον οποίο συντάσσεται ένα κείμενο·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έγκαιρη πρόσβαση σε αξιόπιστες και ακριβείς πληροφορίες είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία από την παραπληροφόρηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της διάδοσης της παραπληροφόρησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι καθυστερήσεις στη χορήγηση της εν λόγω πρόσβασης υπονομεύουν τη διαδικασία αυτή·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ βασίζεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία και ότι τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της πρέπει να τηρούν τα υψηλότερα πρότυπα διαφάνειας και ακεραιότητας ώστε να καθίσταται δυνατός ο ισχυρός δημόσιος έλεγχος και η ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών στη χρηστή διακυβέρνηση·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρόλος της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας ήταν ουσιώδης για τη διασφάλιση της πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα, μεταξύ άλλων μέσω των συστάσεων που διατυπώνονται στην ειδική έκθεση OI/2/2022/OAM· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να διασφαλίσουν ότι η Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια μπορεί να συνεχίσει να ασκεί αποτελεσματικά αυτόν τον ρόλο·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η στρατηγική έρευνα της Ευρωπαίας Διαμεσολαβήτριας που περιγράφεται στην εν λόγω ειδική έκθεση αποκάλυψε συστημικές και σημαντικές καθυστερήσεις από την Επιτροπή, ιδίως όσον αφορά τη διεκπεραίωση επιβεβαιωτικών αιτήσεων (αιτήσεις που υποβάλλουν οι αιτούντες για επανεξέταση της αρχικής απάντησης) μετά τις αρχικές αρνήσεις χορήγησης πρόσβασης σε έγγραφα στους πολίτες·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην υπόθεση 1499/2021/SF, η Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια κατέληξε σαφώς στο συμπέρασμα ότι η άρνηση του Συμβουλίου να παράσχει πλήρη πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα που σχετίζονται με νομοθετικές διαπραγματεύσεις συνιστούσε κακοδιοίκηση·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν προβλέπονται κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας των 15 ημερών σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για τη χορήγηση ή την άρνηση πρόσβασης σε έγγραφα·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 αναγνωρίζει τη σημασία της χορήγησης ευρείας πρόσβασης σε έγγραφα όταν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ενεργούν ως νομοθέτες και υπογραμμίζει την ανάγκη διασφάλισης άμεσης πρόσβασης σε νομοθετικά έγγραφα·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Μάιο του 2021, δημοσιογράφος ζήτησε πρόσβαση σε έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων γραπτών μηνυμάτων μεταξύ της Προέδρου της Επιτροπής και της Pfizer, αλλά η Επιτροπή δήλωσε ότι δεν είχε στην κατοχή της αυτά τα αρχεία βάσει εσωτερικών κανόνων καταχώρισης· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή χειρίστηκε την υπόθεση προκαλεί ανησυχία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απάντηση αυτή από την Επιτροπή συνιστούσε κακοδιοίκηση και υπέβαλε διάφορες συστάσεις ως συνέχεια της υπόθεσης, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο καταγραφής γραπτών μηνυμάτων, και σύστησε εκ νέου αναζήτηση, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις πρόσβασης του κοινού βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 14 Μαΐου 2025, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής να μη δημοσιεύσει τα γραπτά μηνύματα· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Δικαστήριο, η Επιτροπή δεν παρείχε εύλογη εξήγηση για να δικαιολογήσει τη μη κατοχή των μηνυμάτων[16]·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, τα γραπτά μηνύματα χαρακτηρίζονται ως «έγγραφα» όταν αφορούν θέματα σχετικά με τις πολιτικές, τις δραστηριότητες ή τις αποφάσεις που εμπίπτουν στη σφαίρα αρμοδιότητας ενός θεσμικού οργάνου, δεδομένου ότι ως «έγγραφο» ορίζεται οποιοδήποτε περιεχόμενο, ανεξάρτητα από το χρησιμοποιηθέν υπόθεμα (γραμμένο σε χαρτί ή αποθηκευμένο υπό ηλεκτρονική μορφή, ή με ηχητική, οπτική ή οπτικοακουστική εγγραφή)· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό δεν σημαίνει ότι όλα τα γραπτά μηνύματα που ανταλλάσσονται πρέπει να καταχωρίζονται και να είναι προσβάσιμα, αλλά μόνο εκείνα που σχετίζονται με τις πολιτικές, τις δραστηριότητες ή τις αποφάσεις της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή μπορεί ακόμη να μην χορηγήσει πλήρη πρόσβαση του κοινού σε αυτά τα μηνύματα, όταν έχει εφαρμογή μία από τις εξαιρέσεις που απαριθμούνται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, όπως τα εμπορικά συμφέροντα·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 6 Οκτωβρίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα (C/2025/5423) επίσημη απόσυρση νομοθετικών προτάσεων, ιδίως των COM(2011)0137 και COM(2008)0229, οι οποίες αποσκοπούσαν αμφότερες στην τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα, υπό το πρίσμα της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επικαλούμενη την απουσία οποιασδήποτε προβλέψιμης συμφωνίας, μετά από έτη νομοθετικού

---

16 Υπόθεση T-36/23, Stevi και The New York Times κατά Επιτροπής, δελτίο Τύπου: https://curia.europa.eu/site/upload/docs/application/pdf/2025-05/cp250060el.pdf.

αδιεξόδου από το 2011· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό το συνεχιζόμενο αδιέξοδο εγείρει ανησυχίες ότι η αποκλειστική εξάρτηση από το πλαίσιο του 2001 ενδέχεται να μην επαρκεί πλέον για την αποτελεσματική ενίσχυση του δικαιώματος πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα της ΕΕ σε ένα σύγχρονο θεσμικό και τεχνολογικό πλαίσιο·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ταχεία πρόοδος των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ) παρουσιάζει τόσο ευκαιρίες όσο και προκλήσεις για τη διασφάλιση ακριβών και διαφανών πληροφοριών εντός της ΕΕ και των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της· τα κατάλληλα σχεδιασμένα και διοικούμενα συστήματα ΤΝ μπορούν να συμβάλουν στον εντοπισμό και τον μετριασμό της εσφαλμένης πληροφόρησης και της παραπληροφόρησης και, ως εκ τούτου, να στηρίξουν έναν τεκμηριωμένο δημόσιο διάλογο, υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή τους σέβεται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα, προωθεί τη λογοδοσία και τηρεί υψηλά πρότυπα διαφάνειας, προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη του κοινού και να ενισχυθεί η δημοκρατική διακυβέρνηση·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην υπόθεση C-588/21 P[17], που αφορούσε αίτηση μη κερδοσκοπικών οργανώσεων για πρόσβαση σε τεχνικά πρότυπα σχετικά με την ασφάλεια των παιχνιδιών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε αναγνωρίσει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, το οποίο δικαιολογεί τη δημοσιοποίηση των εν λόγω εναρμονισμένων προτύπων·

1. τονίζει ιδιαιτέρως ότι η διαφάνεια και η πρόσβαση σε έγγραφα συνιστούν θεμελιώδη δικαιώματα βάσει του δικαίου της ΕΕ, απαραίτητα για τη διασφάλιση διαφανούς, δημοκρατικής, υπόλογης και ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών·

Ετήσιες εκθέσεις για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα

2. σημειώνει ότι, το 2024, η Επιτροπή τροποποίησε το πλαίσιο διαφάνειας με την έγκριση αναθεωρημένου εσωτερικού κανονισμού, σε μια προσπάθεια να αποσαφηνίσει τους κανόνες σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001· υπογραμμίζει ότι ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τους αναθεωρημένους κανόνες, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό του τι συνιστά «έγγραφο», τις πρόσθετες εξαιρέσεις από την υποχρέωση καταχώρισης εγγράφων ή νόμιμων τεκμηρίων μη δημοσιοποίησης, τη συμμόρφωση του εν λόγω ορισμού και των εν λόγω εξαιρέσεων και τεκμηρίων με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, καθώς και το γεγονός ότι θα υπονόμευαν τη

[17] Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 2024, Public.Resource.Org Inc. και Right to Know CLG κατά Επιτροπής κ.λπ., C-588/21 P, ECLI:EU:C:2024:201.

διαφάνεια, γεγονός που θα αποτελούσε οπισθοδρόμηση και θα υπονόμευε επίσης την ομοιόμορφη εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001·

3. παρατηρεί ότι το 2024 η Επιτροπή έλαβε 6 938 αρχικές αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα και 641 επιβεβαιωτικές αιτήσεις, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 7 % των επιβεβαιωτικών αιτήσεων σε σύγκριση με το 2023[18]· παρατηρεί ότι το 2023 η Επιτροπή έλαβε 7 274 αρχικές αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα και 599 επιβεβαιωτικές αιτήσεις, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 43 % των επιβεβαιωτικών αιτήσεων σε σύγκριση με το 2022[19]· παρατηρεί ότι το 2022 η Επιτροπή έλαβε 7 410 αρχικές αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα και 418 επιβεβαιωτικές αιτήσεις, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 17,8 % των επιβεβαιωτικών αιτήσεων σε σύγκριση με το 2021[20]·

4. επισημαίνει ότι η Επιτροπή, κατά τη διεκπεραίωση των επιβεβαιωτικών αιτήσεων, αποφάσισε να χορηγήσει μερική ή πλήρη πρόσβαση σε έγγραφα στο 51 % των περιπτώσεων το 2022, στο 85 % των περιπτώσεων το 2023 και στο 60 % των περιπτώσεων το 2024· σημειώνει ότι οι επιβεβαιωτικές αιτήσεις αυξήθηκαν, ενώ οι αρχικές αιτήσεις μειώνονται και ότι η αναλογία των αποφάσεων αντιστράφηκε στο στάδιο της επιβεβαιωτικής αίτησης· επισημαίνει ότι αυτό καταδεικνύει την αδυναμία ενδελεχούς αξιολόγησης των αρχικών αιτημάτων·

5. επισημαίνει το γεγονός ότι, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024, το δημόσιο μητρώο εγγράφων του Κοινοβουλίου περιείχε 918 803 αναφορές (έναντι 898 267 στο τέλος του 2023)· σημειώνει ότι το συνολικό ποσοστό θετικής απάντησης παρέμεινε υψηλό στο 91 %, με τις αιτήσεις να διεκπεραιώνονται εντός περίπου εννέα εργάσιμων ημερών κατά μέσο όρο[21]·

6. αναγνωρίζει ότι, μεταξύ όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, η Επιτροπή έλαβε τις περισσότερες αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα,

---

18 Έκθεση της Επιτροπής της 19ης Μαΐου 2025 σχετικά με την εφαρμογή, κατά το 2024, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2025)0239).

19 Έκθεση της Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 2024 σχετικά με την εφαρμογή, κατά το 2023, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2024)0266).

20 Έκθεση της Επιτροπής της 13ης Σεπτεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή κατά το έτος 2022 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2023)0523).

21 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα 2024 — Ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», Γενική Διεύθυνση Προεδρίας, Μονάδα Διαφάνειας, Μάιος 2025.

με τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας και της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων να παραλαμβάνουν τις περισσότερες αιτήσεις·

7. παρατηρεί ότι το 2024 η Επιτροπή εξέδωσε 5 542 απαντήσεις σε αρχικό στάδιο και 305 επιβεβαιωτικές απαντήσεις, ενώ τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ σημείωσαν επίσης πρόοδο στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν τη διαφάνειά τους: το μητρώο του Συμβουλίου περιείχε πάνω από 527 000 έγγραφα έως το τέλος του 2024, με πάνω από το 72 % αυτών να είναι διαθέσιμα στο κοινό· το Συμβούλιο επεξεργάστηκε πάνω από 2 800 αιτήσεις πρόσβασης, κυρίως από την κοινωνία των πολιτών και την ακαδημαϊκή κοινότητα, παρέχοντας πλήρη ή μερική πρόσβαση στο 85 % των περιπτώσεων[22]·

8. εκφράζει την ικανοποίησή του για τις τάσεις αυτές, καθώς αναδεικνύουν τη συνεχιζόμενη δέσμευση της ΕΕ για διαφάνεια εν μέσω πολύπλοκων νομικών και πολιτικών προκλήσεων· σημειώνει, ωστόσο, ότι στο 85 % των περιπτώσεων που εξετάστηκαν, η Επιτροπή δεν έλαβε απόφαση εντός των νόμιμων προθεσμιών και ότι, στο 60 % των περιπτώσεων, η καθυστέρηση υπερέβη τις 60 εργάσιμες ημέρες·

Πρόσφατες εξελίξεις

9. τονίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, ακόμη και όταν ορισμένες πληροφορίες πρέπει να αποκρύπτονται για αιτιολογημένους λόγους, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο μερικής δημοσιοποίησης και τα υπόλοιπα μέρη του ζητούμενου εγγράφου πρέπει να δημοσιοποιούνται, λαμβανομένου υπόψη του υπερισχύοντος δημόσιου συμφέροντος για διαφάνεια και δημοσιοποίηση, το οποίο περιλαμβάνει τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης, της θεσμικής αποτελεσματικότητας, της δημοκρατικής λογοδοσίας και της ενισχυμένης συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων·

10. πιστεύει ακράδαντα ότι μια ισχυρή και συνεπής δέσμευση για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα και για τη διαφάνεια αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα του δημοκρατικού συστήματος της ΕΕ, ενισχύοντας τη δραστηριοποίηση και τη συμμετοχή των πολιτών και συμβάλλοντας στη χρηστή διακυβέρνηση και δημοσιονομική διαχείριση· πιστεύει, λαμβάνοντας υπόψη το τρέχον πλαίσιο υβριδικών απειλών και πολέμου, ότι είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν τα αφηγήματα συνωμοσίας και η παραπληροφόρηση, και ότι η δέσμευση στα παραπάνω θα συμβάλει

---

22 Έκθεση της Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 2024 σχετικά με την εφαρμογή, κατά το 2023, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (COM(2024)0266).

στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ΕΕ έναντι εξωτερικών παρεμβάσεων και προσπαθειών υπονόμευσης της ακεραιότητάς της·

11. θεωρεί ότι η εφαρμογή μιας προορατικής προσέγγισης και η υιοθέτηση ταχύτερων, λιγότερο επαχθών και πιο προσβάσιμων διαδικασιών για τον χειρισμό καταγγελιών κατά αρνήσεων χορήγησης πρόσβασης θα συμβάλουν στη διασφάλιση ουσιαστικής διαφάνειας, στην πρόληψη νομικών διενέξεων και στην αποφυγή περιττών δαπανών και επιβαρύνσεων·

12. εκφράζει την ανησυχία του για τη διαρκή υπερβολική διαβάθμιση των επίσημων εγγράφων από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, η οποία συνιστά παραβίαση της αρχής της διαφάνειας· επαναλαμβάνει την πάγια έκκλησή του, όπως διατυπώθηκε στα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα, για τη θέσπιση σαφών, συνεκτικών και νομικά δεσμευτικών κανόνων που θα διέπουν τη διαβάθμιση και τον αποχαρακτηρισμό των εγγράφων προκειμένου να διασφαλιστεί η δημοκρατική λογοδοσία·

13. σημειώνει με ανησυχία ότι κοινά προβλήματα που ανακύπτουν στις αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα είναι η απόρριψη της αίτησης πρόσβασης από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς βάσει επουσιωδών επιχειρημάτων και η έλλειψη συνέπειας κατά τη διεκπεραίωση παρόμοιων αιτήσεων για πρόσβαση σε έγγραφα από τα θεσμικά όργανα·

14. εκφράζει την ανησυχία του σχετικά με τη συχνή χρήση των εξαιρέσεων του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την άρνηση παροχής πλήρους πρόσβασης σε έγγραφα· τονίζει ότι η διαφάνεια και η πρόσβαση σε έγγραφα πρέπει να παραμείνουν ο γενικός κανόνας, ενώ μπορεί να γίνει επίκληση περιορισμένου αριθμού νόμιμων εξαιρέσεων, όπως ορίζονται στη σχετική νομοθεσία, για παράδειγμα για λόγους ασφάλειας, και πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά· υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια, οποιαδήποτε εξαίρεση ή οποιοσδήποτε περιορισμός της πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα ή πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών εγγράφων, θα πρέπει να είναι έκτακτοι και να περιορίζονται στους απολύτως αναγκαίους· επαναλαμβάνει ότι κάθε θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός που επικαλείται μία από τις εξαιρέσεις πρόσβασης σε έγγραφα δυνάμει του παρόντος άρθρου πρέπει να προβαίνει σε αντικειμενική και εξατομικευμένη κατά περίπτωση αξιολόγηση· καλεί τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να ενσωματώσουν αυτές τις αξιολογήσεις στις πρακτικές τους για την παροχή πρόσβασης σε έγγραφα·

15. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει τη διαφάνεια των αποφάσεων που λαμβάνονται στο πλαίσιο της επιτροπολογίας· υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας επιτροπολογίας, το ΔΕΕ έκρινε ότι η

αποκάλυψη της θέσης των κρατών μελών δεν θα υπονόμευε αυτή καθαυτή τη διαδικασία λήψης αποφάσεων[23]·

16. εκφράζει την ανησυχία του για τις δυσκολίες πρόσβασης σε έγγραφα από ορισμένους οργανισμούς της ΕΕ, καθώς και για την πρόληψη της πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα και σε κατάλληλο έλεγχο από τους εν λόγω οργανισμούς· τονίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια και προορατική πρόσβαση σε έγγραφα των οργανισμών της ΕΕ· καλεί επίσης τους οργανισμούς της ΕΕ να εφαρμόζουν τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 στις πολιτικές τους σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα· καλεί, συγκεκριμένα, τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) να παράσχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έγκαιρη πρόσβαση στα έγγραφά του, συγκεκριμένα στις πληροφορίες και την ανάλυσή του σχετικά με τις ασφαλείς χώρες καταγωγής και τις ασφαλείς χώρες εκτός της ΕΕ, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2303 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο[24], προκειμένου να ενισχυθεί η δημοκρατική εποπτεία· ζητεί να επεκταθεί η υποχρέωση που επιβάλλεται από το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την υποβολή ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού σε όλα τα άλλα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ που καλύπτονται από το άρθρο 15 ΣΛΕΕ·

17. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο εξακολουθούν να μην δίνουν ουσιαστική συνέχεια στις συστάσεις που διατυπώθηκαν σε προηγούμενες εκθέσεις του Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα· εκφράζει επίσης τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ δεν δημοσιοποιούν προορατικά πολλά από τα έγγραφα που αφορούν νομοθετικούς φακέλους, εμποδίζοντας τους πολίτες να γνωρίζουν ποια έγγραφα υφίστανται όντως και περιορίζοντας με αυτόν τον τρόπο την άσκηση του δικαιώματός τους να ζητούν πρόσβαση σε έγγραφα·

18. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τις υφιστάμενες δυσκολίες κατά την απόκτηση πρόσβασης σε λεπτομερείς πληροφορίες από την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου της ΕΕ· καλεί, επομένως, την Επιτροπή να διασφαλίσει τη διαφάνεια των αποφάσεων που λαμβάνονται στο πλαίσιο των διαδικασιών επί παραβάσει·

---

23 Βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, της 14ης Ιουνίου 2023, Covington & Burling και Van Vooren κατά Επιτροπής, T-201/21, ECLI:EU:T:2023:333.

24 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 439/2010, ΕΕ L 468 της 30.12.2021, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj.

19. καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει τη διαφάνεια των αποφάσεων που λαμβάνονται σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ιδίως σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς χώρες εκτός αυτής, καθώς και στον τομέα της μετανάστευσης και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για το ποσό, τον σκοπό και την πηγή χρηματοδότησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το Κοινοβούλιο και το κοινό μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τον θεσμικό ρόλο του ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ·

20. επαναλαμβάνει την ανησυχία του για το μοτίβο των συστημικών καθυστερήσεων από την Επιτροπή όσον αφορά την απάντηση σε επιβεβαιωτικές αιτήσεις που περιγράφονται από την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια στην έρευνά της στην ειδική έκθεση αριθ. OI/2/2022/OAM, διαπιστώνοντας ότι οι διαρθρωτικές ελλείψεις, οι ανεπαρκείς πόροι και η αναποτελεσματική επικοινωνία τελικά αποθάρρυναν τους πολίτες από την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε έγγραφα· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έχει ακόμη εφαρμόσει πλήρως ορισμένες βασικές συστάσεις της Διαμεσολαβήτριας, ιδίως εκείνες που αφορούν την τήρηση των προθεσμιών, ούτε έχει καταδείξει απτή δέσμευση για την εφαρμογή τους· καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να υιοθετήσουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις συστάσεις της Διαμεσολαβήτριας, καθώς και να αντιμετωπίσουν βασικά ζητήματα, όπως οι επίμονες καθυστερήσεις, η έλλειψη συνεργασίας με τους αιτούντες και η ανεπαρκής διαφάνεια σε ιδιαίτερα προβεβλημένες υποθέσεις· προτρέπει την Επιτροπή να διορθώσει την κατάσταση όσον αφορά τις συστηματικές καθυστερήσεις στην επεξεργασία των αιτήσεων που αφορούν την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα· πιστεύει ότι θα πρέπει να προβλεφθούν πιθανές κυρώσεις ή συνέπειες σε περίπτωση που τα θεσμικά όργανα δεν απαντήσουν σε αιτήματα πρόσβασης σε έγγραφα·

21. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι αρκετές νομοθετικές προτάσεις που υπέβαλε η Επιτροπή υποβλήθηκαν χωρίς συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων ή χωρίς δεόντως αιτιολογημένη παρέκκλιση από τη σχετική υποχρέωση· υπογραμμίζει ότι οι συννομοθέτες πρέπει να ενημερώνονται πλήρως για τα υποκείμενα στοιχεία που υποστηρίζουν τις νομοθετικές πρωτοβουλίες προκειμένου να τηρείται η διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας· καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι όλες οι μελλοντικές νομοθετικές προτάσεις συμμορφώνονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα και βασίζονται σε αξιόπιστα και επαληθεύσιμα δεδομένα που καταδεικνύουν σαφώς την αναγκαιότητα, την αναλογικότητα, την αναμενόμενη αποτελεσματικότητά τους καθώς και τη σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας, και συνοδεύονται από ολοκληρωμένη εκτίμηση επιπτώσεων· παροτρύνει, επιπλέον, την Επιτροπή να διασφαλίσει πλήρη διαφάνεια κατά την επιλογή των ενδιαφερόμενων μερών των οποίων ζητείται η γνώμη κατά τη

διάρκεια της προετοιμασίας των νομοθετικών προτάσεων και επαρκή χρόνο για ευρείες δημόσιες διαβουλεύσεις·

22. εκφράζει τη βαθιά λύπη του για την έλλειψη διαφάνειας στο Συμβούλιο, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται· εκφράζει τη βαθιά λύπη του για το γεγονός ότι πρόσφατες αναλύσεις εξακολουθούν να επισημαίνουν την έλλειψη προορατικών πρακτικών δημοσίευσης και καταχώρισης· υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 ΣΕΕ, το Συμβούλιο πρέπει να συνέρχεται δημοσίως όταν συσκέπτεται και ψηφίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης· υπογραμμίζει ότι ο χαρακτηρισμός των περισσότερων προπαρασκευαστικών εγγράφων στις εν εξελίξει νομοθετικές διαδικασίες ως «LIMITE» συνιστά δυσανάλογο περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης των πολιτών στα νομοθετικά έγγραφα· υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να μπορούν οι πολίτες να ασκούν πλήρως το δικαίωμά τους για πρόσβαση σε έγγραφα, όλα τα νομοθετικά έγγραφα που παράγονται και/ή κυκλοφορούν θα πρέπει επίσης να καταχωρίζονται σε ένα φιλικό προς τον χρήστη δημόσιο μητρώο· προτρέπει το Συμβούλιο να βελτιώσει τους κανόνες και τις διαδικασίες του σχετικά με τη διαφάνεια, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας και της ταξινόμησης των νομοθετικών εγγράφων· Επισημαίνει, επιπλέον, τη νομολογία του ΔΕΕ που αναγνωρίζει το δικαίωμα του κοινού να έχει πρόσβαση στα έγγραφα που συντάσσονται από τις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου που ενεργούν στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας· σημειώνει, ωστόσο, ότι η πρόσβαση πρέπει και σε αυτή την περίπτωση να ζητηθεί ενεργά· σημειώνει με σοβαρή ανησυχία τα πορίσματα σχετικά με την άρνηση του Συμβουλίου να χορηγήσει πρόσβαση σε έγγραφα τριμερούς διαλόγου, όπως οι γενικές προσεγγίσεις του Συμβουλίου, τα τετράστηλα έγγραφα, οι ημερήσιες διατάξεις, οι περιλήψεις των αποτελεσμάτων και τα πρακτικά των τριμερών διαλόγων·

23. επαναλαμβάνει ότι το Συμβούλιο πρέπει να τηρεί υψηλότερα πρότυπα διαφάνειας· τονίζει ότι η διοργανική εμπιστοσύνη υπονομεύεται όταν ένα θεσμικό όργανο αρνείται συστηματικά να χορηγήσει στο κοινό πρόσβαση σε έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ·

24. τονίζει ότι οι διεθνείς συμφωνίες έχουν δεσμευτική νομική ισχύ και διαμορφώνουν την ανάπτυξη της νομοθεσίας της ΕΕ· επιμένει, ως εκ τούτου, στην επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια καθ’ όλη τη διάρκεια της διαπραγματευτικής διαδικασίας, με τη χορήγηση στους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έγκαιρης και απεριόριστης πρόσβασης σε όλα τα σχετικά έγγραφα· υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 218 παράγραφος 10 της ΣΛΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να «ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας»·

25. εκφράζει την ικανοποίησή του για την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Stevi και The New York Times κατά Επιτροπής ως σημαντική συμβολή στη νομολογία που προώθησε διαφανείς πρακτικές στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ· σημειώνει ότι η απόφαση του ΔΕΕ αφήνει περιθώρια για μια εκσυγχρονισμένη ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 υπό το πρίσμα των σύγχρονων πρακτικών επικοινωνίας και των εξελισσόμενων προσδοκιών διαφάνειας· υπενθυμίζει ότι το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα εκτείνεται σε όλους τους σχετικούς μορφότυπους και δεν μπορεί να καταστρατηγείται από εσωτερικούς κανόνες καταχώρισης ή επιλεκτικές πρακτικές διαχείρισης αρχείων· καλεί, ως εκ τούτου, όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να διατηρούν προορατικά, να καταχωρίζουν και να καθιστούν προσβάσιμα όλα τα επίσημα έγγραφα, σε όλους τους σχετικούς μορφότυπους, στους οποίους θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η ψηφιακή επικοινωνία και τα γραπτά μηνύματα όταν αφορούν δημόσιες υποθέσεις·

26. θεωρεί ότι ο τρόπος με τον οποίο η Πρόεδρος της Επιτροπής χειρίστηκε το αίτημα πρόσβασης σε έγγραφα στην προκειμένη περίπτωση έχει μειώσει την εμπιστοσύνη στην Επιτροπή· εκφράζει τη λύπη του για τη συνεχιζόμενη άρνηση της Επιτροπής να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν δόθηκε η (μερική) πρόσβαση στα ζητούμενα έγγραφα· σημειώνει ότι στην απόφαση υπογραμμίζεται το καθήκον προορατικής διατήρησης της τεκμηρίωσης για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης·

27. σημειώνει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η καταχώριση ενός εγγράφου αποτελεί συνέπεια της ύπαρξης του εγγράφου και όχι προϋπόθεση για την ύπαρξή του, και ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλείται μόνον τη μη καταχώριση στο σύστημά της για να αποδείξει ότι δεν έχει στην κατοχή της τα ζητούμενα έγγραφα· πιστεύει ακράδαντα ότι η απώλεια ή η διαγραφή ενός εγγράφου αποκλειστικώς και μόνον λόγω του χαρακτηρισμού του ως «βραχύβιου» υπονομεύει θεμελιωδώς την αρχή της διαφάνειας και της χρηστής διακυβέρνησης, γεγονός που δημιουργεί επικίνδυνο προηγούμενο για τη μελλοντική διεκπεραίωση των αιτήσεων πρόσβασης σε έγγραφα·

28. εκφράζει την ανησυχία του για την έλλειψη διαφάνειας που επέδειξε η Επιτροπή στη δημοσίευση των συμφωνιών αγοράς εμβολίων κατά της νόσου COVID-19· επισημαίνει ότι το ΔΕΕ έκρινε ότι η Επιτροπή δεν παρείχε στο κοινό επαρκώς ευρεία πρόσβαση στις συμφωνίες αγοράς εμβολίων κατά της νόσου COVID-19[25]·

---

[25] Υποθέσεις T-689/21, Auken κ.λπ. κατά Επιτροπής, και T-761/21, Courtois κ.λπ. κατά Επιτροπής.

29. καλεί τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να εφαρμόσουν μια πολιτική διαφάνειας εκ σχεδιασμού και να δημοσιεύουν τα έγγραφα με προορατικό τρόπο με απώτερο στόχο να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες μπορούν να ασκούν πλήρως το δικαίωμά τους στην πρόσβαση σε έγγραφα και να ασκούν τον ελεγκτικό τους ρόλο·

30. καλεί την Επιτροπή να αναγνωρίσει ότι η άσκηση του δικαιώματος των πολιτών στη διαφάνεια και την πρόσβαση σε έγγραφα δεν αποτελεί ένδειξη δυσπιστίας, η οποία θα πρέπει, ως εκ τούτου, να περιορίζεται ή να παρεμποδίζεται, αλλά αποτελεί ευκαιρία για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να δείξουν τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις και να αυξήσουν την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην ΕΕ·

31. σημειώνει με ανησυχία ότι, επί του παρόντος, οι πολίτες μπορούν μόνο να προσβάλουν την απόρριψη αίτησης για πρόσβαση σε έγγραφα ή την έλλειψη έγκαιρης απάντησης όταν δεν τηρούνται οι προθεσμίες με την υποβολή καταγγελίας στη Διαμεσολαβήτρια, οι συστάσεις της οποίας δυστυχώς δεν είναι νομικά δεσμευτικές· μπορούν επίσης να ασκούν δικαστικές διαδικασίες κατά ενός θεσμικού οργάνου ενώπιον του ΔΕΕ, γεγονός που συνεπάγεται μια εξαιρετικά χρονοβόρα και δαπανηρή διαδικασία με αβέβαια αποτελέσματα, δημιουργώντας έναν παράλογο φόρτο που λειτουργεί αποτρεπτικά για τους πολίτες που επιθυμούν να προσβάλουν απόφαση άρνησης πρόσβασης· επισημαίνει ότι τα πολύ υψηλά νομικά έξοδα έχουν αποτρεπτικό αντίκτυπο στους πολίτες και την κοινωνία των πολιτών όσον αφορά το δικαίωμά τους να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε αποτελεσματική προσφυγή που προστατεύεται από τον Χάρτη·

Συστάσεις

32. σημειώνει ότι εγκρίθηκαν οι αναθεωρημένοι εσωτερικοί κανόνες της Επιτροπής σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα, ότι τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με τη συμβατότητά τους με τον Χάρτη, τη ΣΕΕ, τη ΣΛΕΕ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001· σημειώνει επίσης ότι εκκρεμούν υποθέσεις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου· παροτρύνει την Επιτροπή να επανεξετάσει τους κανόνες της σχετικά με τη διαχείριση πρακτικών και αρχείων υπό το πρίσμα της σχετικής νομολογίας και να τους αποσαφηνίσει ή να τους προσαρμόσει ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο δυνατό επίπεδο διαφάνειας σύμφωνα με τις απαιτήσεις και το πνεύμα του άρθρου 15 ΣΛΕΕ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001· θεωρεί ότι αυτό θα συμβάλει στη δημοκρατική αξιοπιστία της ΕΕ·

33. καλεί τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να υιοθετήσουν προσβάσιμες διαδικασίες για τη διαχείριση καταγγελιών σχετικά με αρνήσεις παροχής πρόσβασης, καθώς και μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι οι πολίτες μπορούν να προσβάλλουν

αποφάσεις όπου χρειάζεται· υπενθυμίζει ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ υποχρεούνται να παρέχουν εξατομικευμένες απαντήσεις και να δεν βασίζονται αποκλειστικά σε γενικά τεκμήρια μη γνωστοποίησης·

34. σημειώνει ότι η Επιτροπή απέσυρε τις προτάσεις της του 2008 και του 2011 για την αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001· εκφράζει τη λύπη του για την απόφαση αυτή να τις αποσύρει μετά από χρόνια αδιεξόδου χωρίς σαφή χάρτη πορείας, χρονοδιάγραμμα ή ουσιαστική διαβούλευση, με αποτέλεσμα να χαθεί μια σημαντική ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου και παρωχημένου πλαισίου· συνιστά ένθερμα η Επιτροπή να μελετήσει τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα, μεταξύ άλλων στα κράτη μέλη όπου υπάρχουν υψηλότερα πρότυπα διαφάνειας από ό,τι σε ενωσιακό επίπεδο·

35. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει επικαιροποιημένη και πιο φιλόδοξη πρόταση που θα ενσωματώνει τη νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ, θα λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις του Κοινοβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της θέσης του του 2011 σχετικά με την προτεινόμενη αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, και θα περιλαμβάνει κυρώσεις για τη μη τήρηση των κανόνων διαφάνειας· καλεί, επίσης, την Επιτροπή να περιορίσει τις εξαιρέσεις σε απολύτως αναγκαίες περιπτώσεις και να καθορίσει ένα νέο φιλόδοξο πρότυπο της ΕΕ για τον ανοικτό χαρακτήρα και την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα· ζητεί, εν αναμονή επικαιροποιημένης πρότασης, την αυστηρή ερμηνεία και τη συνεπή εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία και με την αρχή ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή πρόσβαση·

36. τονίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να δώσει το καλό παράδειγμα δημοσιοποιώντας προορατικά έγγραφα σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική του για τη νομοθετική διαφάνεια και επεκτείνοντας την προσέγγιση αυτή στα έγγραφα που σχετίζονται με νομοθετικούς φακέλους και το νομοθετικό έργο, για παράδειγμα ημερήσιες διατάξεις και πρακτικά των συνεδριάσεων των συντονιστών, καθώς και ημερήσιες διατάξεις της Διάσκεψης των Προέδρων·

37. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να αντιμετωπίσει άμεσα τις συστημικές καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των επιβεβαιωτικών αιτήσεων με την υιοθέτηση μιας προορατικής προσέγγισης, τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών, τη διάθεση επαρκών πόρων ανθρώπινου δυναμικού και οικονομικών πόρων βάσει μίας ενδελεχούς αξιολόγησης των αναγκών και τη διασφάλιση έγκαιρης και διαφανούς επικοινωνίας με τους αιτούντες, προκειμένου να τηρούνται οι νομικές υποχρεώσεις και να υποστηρίζεται η εμπιστοσύνη και η συμμετοχή του κοινού·

38. ενθαρρύνει τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να δημοσιεύουν συμβουλές στους ιστοτόπους τους σχετικά με τις πληροφορίες που θα πρέπει να περιέχει μια αίτηση πρόσβασης σε έγγραφα δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, προκειμένου να διευκολυνθεί η επεξεργασία των αιτήσεων αυτών·

39. υπογραμμίζει ότι οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές είναι δημοσίου συμφέροντος και ότι το κοινό θα πρέπει, σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus, να επωφελείται από ευρεία πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η άρνηση παροχής πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις των εκπομπών στο περιβάλλον, όπως στον τομέα της χημικής ρύπανσης, μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τη δημόσια υγεία και την προστασία των πολιτών από επικίνδυνες ουσίες·

40. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη θέσπιση διαδικασίας ταχείας επανεξέτασης από την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια σε περιπτώσεις αιτήσεων άρνησης πρόσβασης·

41. καλεί τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να αναπτύξουν και να προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης για όλο το σχετικό προσωπικό, ιδίως σε όσους διαχειρίζονται έγγραφα και συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, προκειμένου να προωθηθεί μια εσωτερική νοοτροπία διαφάνειας, λογοδοσίας και χρηστής διακυβέρνησης·

42. ζητεί οι αποφάσεις απόρριψης αιτήσεων πρόσβασης να λαμβάνονται κατόπιν αντικειμενικής και ατομικής κατά περίπτωση αξιολόγησης, να κοινοποιούνται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και να συνοδεύονται από συγκεκριμένη αιτιολόγηση, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία· υπενθυμίζει σε όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ ότι κάθε απόφαση άρνησης της πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα πρέπει να περιορίζεται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο και να ερμηνεύεται αυστηρά, προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο δημόσιος έλεγχος και η δημοκρατική αξιοπιστία, διασφαλίζοντας ότι οι πολίτες κατανοούν τους λόγους για τους οποίους έχει απορριφθεί το αίτημα πρόσβασης και ότι μπορούν να χρησιμοποιούν τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, όπου απαιτείται·

43. ζητεί τη θέσπιση ενός ανεξάρτητου μηχανισμού εποπτείας που θα επανεξετάζει τακτικά τις πρακτικές ταξινόμησης και αποχαρακτηρισμού·

44. καλεί την Επιτροπή να επιδείξει μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά τις συμβάσεις με τρίτους· καλεί την Επιτροπή να είναι πιο προορατική στη δημοσίευση όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες υποβολής προσφορών

σύμφωνα με προηγούμενες προσκλήσεις υποβολής προσφορών του Κοινοβουλίου[26]·

45. καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να δίνουν πλήρη και ταχεία συνέχεια στις αποφάσεις και τις συστάσεις της Διαμεσολαβήτριας κατόπιν καταγγελιών σχετικά με την άρνηση αιτήσεων πρόσβασης σε έγγραφα· καλεί τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να υιοθετήσουν ταχύτερες, πιο προσβάσιμες και πιο απλουστευμένες διαδικασίες για τον χειρισμό καταγγελιών σχετικά με αρνήσεις παροχής πρόσβασης, καθώς και μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι οι πολίτες μπορούν να προσβάλλουν αποφάσεις όταν χρειάζεται· συνιστά, στο πλαίσιο αυτό, τον διορισμό ανώτερων υπαλλήλων ή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων που θα είναι σε θέση να εξετάζουν αμελλητί προσφυγές σχετικά με αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα·

46. ζητεί πλήρη διαφάνεια όσον αφορά τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης στις αποφάσεις και τις διαδικασίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τους αλγόριθμους, τα δεδομένα κατάρτισης και τις εκτιμήσεις επιπτώσεων·

47. υπογραμμίζει ότι η έλλειψη γνώσεων σχετικά με το κατά πόσον υπάρχουν πράγματι έγγραφα μπορεί να παρεμποδίσει τους πολίτες να ασκήσουν το δικαίωμά τους να ζητήσουν πρόσβαση σε αυτά· τονίζει ότι η διασφάλιση της ικανότητας των πολιτών να κατανοούν, να παρακολουθούν λεπτομερώς την πρόοδο της νομοθεσίας και να συμμετέχουν σε αυτή αποτελεί νομική επιταγή δυνάμει των Συνθηκών και του Χάρτη, και βασική απαίτηση για την άσκηση δημοκρατικού ελέγχου και για τη δημοκρατία γενικότερα· ζητεί, ως εκ τούτου, τη διεξαγωγή στοχευμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά τους όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα και σχετικά με τα εργαλεία και τις διαδικασίες που είναι διαθέσιμα σε αυτούς για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων·

48. τονίζει ότι οι διεθνείς συμφωνίες έχουν δεσμευτική νομική ισχύ και διαμορφώνουν την ανάπτυξη της νομοθεσίας της ΕΕ· επιμένει, ως εκ τούτου, στην επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια καθ’ όλη τη διάρκεια της διαπραγματευτικής διαδικασίας, με τη χορήγηση στο Κοινοβούλιο έγκαιρης και απεριόριστης πρόσβασης σε όλα τα σχετικά έγγραφα· ζητεί το Κοινοβούλιο να ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 218 παράγραφος 10 ΣΛΕΕ·

---

[26] Για παράδειγμα, στο ψήφισμά του της 9ης Σεπτεμβρίου 2025 σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, Κείμενα που εγκρίθηκαν, P10_TA(2025)0174.

49. παροτρύνει το Συμβούλιο να βελτιώσει τους κανόνες και τις διαδικασίες του σχετικά με τη νομοθετική διαφάνεια· ζητεί την προορατική και έγκαιρη δημοσίευση των μερικών και γενικών προσεγγίσεων, καθώς και όλων των προπαρασκευαστικών εγγράφων του Συμβουλίου για νομοθετικούς φακέλους, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων κάθε κράτους μέλους και των πρακτικών των συνεδριάσεων των ομάδων εργασίας, καθιερώνοντας τη δημοσίευση ως συνήθη πρακτική σε όλα τα στάδια της λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με τις αρχές της δημοκρατικής συμμετοχής που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες και στον Χάρτη·

50. καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να συμμορφωθούν πλήρως με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση T-540/15[27] σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα με τέσσερις στήλες· καλεί επίσης τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να δημοσιεύουν προορατικά άλλα έγγραφα τριμερών διαλόγων, όπως ημερήσιες διατάξεις, περιλήψεις αποτελεσμάτων και πρακτικά τριμερών διαλόγων·

51. υπογραμμίζει ότι η διαφάνεια πρέπει να συμβαδίζει με τη λογοδοσία· ζητεί την καθιέρωση τακτικών ελέγχων από την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια σχετικά με τη θεσμική συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις διαφάνειας·

52. ζητεί να εισαχθεί στον ιστότοπο του Κοινοβουλίου ένα φιλικό προς τον χρήστη σύστημα στο οποίο θα είναι ορατά, για κάθε ψηφοφορία με ονομαστική κλήση, το κείμενο που ψηφίστηκε και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας ανά ομάδα και ανά βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με την προηγούμενη έκκληση του Κοινοβουλίου για μεγαλύτερη διαφάνεια και για φιλικά προς τον χρήστη εργαλεία ώστε οι διαδικασίες στο Κοινοβούλιο να καταστούν πιο προσβάσιμες για τους πολίτες·

53. ζητεί επιτακτικά από την ΕΕ και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τα πορίσματα και τις συστάσεις της επιτροπής συμμόρφωσης της Σύμβασης του Aarhus και της Διαμεσολαβήτριας, τηρώντας παράλληλα τις διεθνείς δεσμεύσεις τους που υπέχουν δυνάμει της Σύμβασης του Aarhus και του κράτους δικαίου·

°

° °

54. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

---

[27] Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2018, De Capitani κατά Κοινοβουλίου, T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167.